

BALTASAR PORCEL*

L'enquadrament de la monarquia

Som Espanya, estem a Espanya, ens agrada Espanya, ens desagrada Espanya, com es vulgui. Però hi ha temes davant els quals una part de la població respon amb una notable manca de coherència.

Per exemple: si Felip V va decapitar les antigues llibertats formals del Principat, després de guanyar una guerra civil espanyola de la qual tots en tinguérem la culpa, inclosos els catalans, el rei Joan Carles va obrir fa un quart de segle les portes per recuperar una autonomia sens dubte parcial i qui sap si en un futur total, tancant així una etapa secular i una altra guerra civil en què havíem estat de bell nou vençuts. Però hi ha gent que recordant sense parar Felip V, ignora o rebutja Joan Carles I.

La qual cosa, a jutjar pels resultats, a qui de moment perjudica és a Catalunya, sigui en la seva relació amb Espanya o en el que afecta la cohesió civil i conceptual dels mateixos catalans. I consti que no parlo d'idees o sentiments polítics, sinó de fets entre conjunturals i estructurals, com pugui ésser la xarxa viària o la instrucció pública.

Se m'ha demanat que expliqui com és acollit el Monarca, la corona, a Catalunya i a Mallorca en els camps cultural, polític i empresarial. D'acord.

Quant a la cultura en llengua castellana, i malgrat que aquesta a Mallorca sigui petita i a Catalunya gran, penso que a Catalunya es veu el Rei amb un acord distanciat i a Mallorca amb una acceptació notable.

Pel que fa a la cultura en llengua catalana, a Mallorca no es casarà amb els Reis, però amb alguna excepció radical els respectarà. Quant a Catalunya, es va del rebuig net i pelat a una acceptació circumspecta, valorant amb reticència que Joan Carles, el príncep Felip o la infanta Cristina també s'expressin poc o molt en català.

Cosa que a Mallorca els membres de la Casa Reial no han fet. Més encara: els mallorquins que sigui no s'han dirigit mai a ells amb un discurs tot o en part en català. Només jo ho he fet alguna vegada, com en un acte públic recent i en nom d'un col·lectiu de personalitats, i la novetat fins i tot va ésser remarcada a la premsa.

L'aspecte polític a Mallorca no presenta cap problema, malgrat que algun petit partit pugui remugar pels racons: els Reis, la monarquia, són acceptats

i amb aplaudiments. A Catalunya hi ha les formacions en contra, minoritàries, que voldrien una república però sense concretar-ho gaire, i les majoritàries, inscrites sense reserves en el marc legal vigent, culminat per la monarquia.

Però aquestes formacions majoritàries ofereixen matisos. El PSC-PSOE no té res en contra de la corona sinó tot el contrari, i la considera plenament inscrita en el procés de l'Espanya actual democràtica. CiU també, i valora sobretot la figura del Rei, però a la vegada s'hi sent poc còmoda per raons històriques i nacionalistes. El PP, en canvi, neda com peix en l'aigua en un estat monàrquic. I la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona, havent tingut ambdues una excel·lent relació amb la Casa Reial, la primera ha posat l'accent en la intencionalitat política i la segona en l'eufòria protocol·lària.

L'empresariat mallorquí i el català estan gairebé totalment pel Rei, i en certs sectors amb entusiasme. Són monàrquics? No és probable, però els sembla molt bé la situació d'ara. A Catalunya, fins i tot empreses i entitats financeres, com els Puig o la Caixa, han jugat la carta de la corona amb enorme decisió i amb rendiment publicitari.

Mentrestant, a Mallorca, els empresaris s'havien mantingut respectuosos o distants com a col·lectiu, no obstant l'adhesió absoluta en privat. Però, a la fi, la vinguda de Clinton va constituir el raig d'aigua que féu vessar el got: els Reis han fet tant pel turisme mallorquí que ara l'empresariat illenc alt vol regalar-los el vaixell que el Patrimoni Nacional -l'estat, el govern- els nega i que constitueix una eina de primera magnitud.

Vull respondre, també, una pregunta que sovint se'm fa: és vostè monàrquic? Sens dubte, no. Però tampoc no sóc republicà. En això de l'estat -no únicament l'espanyol...- vaig a la contra o em refresco al vent favorable si en bufa. Així, la monarquia actual em sembla perfecta a causa dels seus resultats. I en això sóc com el 85 per cent de la ciutadania catalana, segons les enquestes.

Però no ho hauria de dir en veu alta, hauria de fer com tants companys meus de professió o de situació, que només ho diuen en veu baixa, mentre en veu alta perfilen diverses teories d'indubtable interès hipotètic.

*Escriptor